

Møte torsdag den 27. mai kl. 11.20 President: **Berit Brørby**

D a g s o r d e n (nr. 32):

1. Innstilling fra energi- og miljøkomiteen om lov om endringer i lov 14. desember 1917 nr. 16 om erverv av vannfall, bergverk og annen fast eiendom mv. og lov 14. desember 1917 nr. 17 om vassdragsreguleringer (Innst. O. nr. 75 (2003-2004), jf. Ot.prp. nr. 54 (2003-2004))
2. Referat

Valg av settepresident

Presidenten: Presidenten vil foreslå at det velges en settepresident for Odelstingets møter i dag og i morgen. – Det anses vedtatt.

I og med at gruppelederne nå har bestemt at presidentene skal ha den makt å foreslå selv, vil presidenten foreslå at Sigvald Oppebøen Hansen velges som settepresident for dagens møte og for morgendagens møte.

– Andre forslag foreligger ikke, og Sigvald Oppebøen Hansen anses enstemmig valgt som settepresident for Odelstingets møter i dag og i morgen.

Representanten Finn Kristian Marthinsen vil framsette et privat lovforslag.

Finn Kristian Marthinsen (KrF) [11:17:06]: Jeg har den ære å framsette et forslag fra stortingsrepresentantene Gunn Karin Gjøl, Carsten Dybevig, Jan Arild Ellingsen, Inga Marte Thorkildsen, Trine Skei Grande og meg selv om lov om endring i lov av 22. mai 1981 nr. 25 om rettergangsmåten i straffesaker, hvor ofre for tvangs-ekteskap gis rett til bistandsadvokat.

Presidenten: Lovforslaget vil bli behandlet på reglementsmessig måte.

S a k n r . 1

Innstilling fra energi- og miljøkomiteen om lov om endringer i lov 14. desember 1917 nr. 16 om erverv av vannfall, bergverk og annen fast eiendom mv. og lov 14. desember 1917 nr. 17 om vassdragsreguleringer (Innst. O. nr. 75 (2003-2004), jf. Ot.prp. nr. 54 (2003-2004))

Presidenten: Etter ønske fra energi- og miljøkomiteen vil presidenten foreslå at taletiden blir begrenset til 5 minutter til hver gruppe og 5 minutter til statsråden.

Videre vil presidenten foreslå at det blir gitt anledning til replikkordskifte på inntil fem replikker med svar etter innlegg fra medlemmer av Regjeringen innenfor den fordelte taletid.

Videre blir det foreslått at de som måtte tegne seg på talerlisten utover den fordelte taletid, får en taletid på inntil 3 minutter.

– Det anses vedtatt.

Siri A. Meling (H) [11:18:56] (ordfører for saken):

Regjeringen og et bredt flertall av partiene på Stortinget har ved flere anledninger understreket betydningen av å stimulere til økt satsing på mikro-, mini- og småkraftverk, og det er flere grunner til dette.

Den ene årsaken er selvfølgelig det faktum at økt kraftproduksjon bidrar til en styrket kraftbalanse. Selv om det ved denne type kraftverk er snakk om produksjon av små kraftmengder for hvert enkelt kraftverk, er det allikevel slik at disse samlet sett utgjør viktige bidrag til en styrket kraftbalanse – det er ikke mange dagene siden vi diskuterte St.meld. nr. 18, Om forsyningssikkerheten for strøm mv., hvor nettopp mål om økt produksjon ble understreket. I Regjeringens tipunktliste til tiltak for en bedret forsyningssikkerhet var nettopp en styrking av utbygging av mini-, mikro- og småkraftverk et av tiltakene, som også et bredt politisk flertall i Stortinget stilte seg bak.

Den andre årsaken er betydningen denne type vannkraftutbygginger har for å sikre et inntektsgrunnlag i distriktene – ofte som et supplement til ordinær gårdsdrift.

Problemstillingen i forhold til søknadsprosedyrer for denne type mindre utbygginger har vært at det blir stilt til dels samme krav til søknadsdokumentasjon og omfang som om prosjektet skulle vært på størrelse med en Alta-utbygging. Siden personene bak denne type prosjekter ofte er enkeltpersoner, sier det seg selv at det for mange har vært en vanskelig prosedyre å arbeide seg gjennom de krav som stilles til saksbehandling, og at dette må ses på som en barriere i forhold til etableringer av småskala næringsvirksomhet i distriktene.

I Ot.prp. nr. 54, som er til behandling i dag, foreslår Regjeringen lovendringer i industrikonsesjonsloven som skal forenkle saksbehandlingen for utbygging av små vannkraftverk, og jeg er glad for at et flertall stiller seg bak dette forslaget. Endringen vil medføre at nye kraftverk med installert effekt opp til ca. 5 MW ikke lenger vil trenge konsesjon etter industrikonsesjonsloven, men vil behandles av NVE etter vannressursloven. Hensynet til natur og miljø vil fortsatt bli ivaretatt gjennom konsesjonsbehandling etter denne loven.

Et mindretall har blåst opp problemstillinger knyttet til hjemfallsinstituttet når det gjelder dette forslaget til lovendring. Jeg vil derfor presisere at lovforslaget ikke innebærer noen endring av hjemfallsreglene, men endrer grensen for hvilke vannfall som skal være konsesjonspliktige etter industrikonsesjonsloven.

I dag er mikro- og minikraftverk unntatt fra denne type konsesjonsbehandling, dvs. at utbygginger opp til 1 000 naturhesterkrefter ikke blir omfattet av krav om hjemfall. Når et flertall nå ønsker å heve denne grensen opp til 4 000 naturhesterkrefter, er det ingen dramatik i dette, selv om enkelte partier gjør sitt beste for å blåse opp problemstillingen. Denne type utbygginger er helt i nedre ende av skalaen hva angår vannkraftutbygginger. Her er det snakk om små inngrep, som regel helt uten reguleringer, ofte med lokale grunneiere som investorer eller medinvestorer – altså et viktig bidrag til verdiskaping i distriktene.

Det har vært bred enighet om at det må bli enklere å etablere mini-, mikro- og småkraftverk. Da er det viktig at man ikke bare snakker om forenklinger, men faktisk foretar de nødvendige lovendringer som vil gi konkrete forenklinger for dem det gjelder. Det gjør Regjeringen og stortingsflertallet med denne lovendringen.

Når det gjelder den foreslåtte endringen i vassdragsreguleringsloven, vil denne åpne for at departementet kan godkjenne prosjekter på over 20 000 naturhestekrefter uten å forelegge dette for Stortinget, dersom prosjektet som sådant ikke er kontroversielt. I praksis vil dette ofte være saker som fornyelse av tidligere gitte reguleringskonsesjoner og andre søknader om konsesjon etter industrikonsesjonsloven for tidligere utbygde vannfall. Denne lovendringen vil medføre en forenkling og en rasjonell arbeidsfordeling mellom departement og storting, og jeg er glad for at et flertall stiller seg bak denne lovendringen.

Knut Werner Hansen (A) [11:23:46]: Ot.prp. nr. 54 beskriver to hovedproblemstillinger. Den ene er heving av konsesjonsplikten fra 1 000 til 4 000 naturhestekrefter. Den andre gjelder problemstillinger rundt hvilke større saker – 20 000 naturhestekrefter – som skal forelegges Stortinget. Utgangspunktet for begge er at man ønsker å få en enklere saksbehandling og redusert saksbehandlingstid. For den første gjelder også det, som saksordføreren påpekte, et ønske om å legge bedre til rette for mindre kraftverk og såkalt småskala næringsvirksomhet.

Odelstingsproposisjonen så rimelig politisk ufarlig ut da den kom oss i hende tidligere i vår. Forslagene som proposisjonen inneholder, hadde vært på høring. 32 uttalelser var kommet inn. Bortsett fra fylkesmannen i Vest-Agder, hadde ingen av høringsinstansene avgjørende innvendinger mot forslagene.

Man kan undres på om årsaken til denne enigheten i høringsprosessen skyldes det faktum at det politiske sprengstoffet i denne saken, nemlig problematikken rundt hjemfall, ikke var drøftet, eller iallfall ikke var løftet godt nok fram, i proposisjonen. Mitt svar på den endringen er klinkende klart: Dersom hjemfallsproblematikken hadde vært drøftet og konklusjonene hadde kommet fram i forslaget, ville høringsrunden høyst sannsynlig ha skapt en helt annen debatt og gitt helt andre tilbakemeldinger. Saksordføreren gjentar i sitt innlegg at det som ligger i denne saken, i proposisjonen, ikke endrer hjemfallsproblematikken. Det får stå for saksordførers regning.

Sosialistisk Venstreparti sier i sine merknader at de finner det oppsiktsvekkende at endringene i hjemfallsreglene ikke omtales i proposisjonen, og at Regjeringen fremmer et slikt forslag mens et offentlig oppnevnt utvalg er i gang med å utrede hjemfallsreglene. Arbeiderpartiet har ikke gått inn i disse merknadene, men vi vil allikevel være helt klare på at vi stiller de samme spørsmålene. Hvorfor har man ikke drøftet det, og hvorfor gjør man dette mens utvalget jobber med spørsmålene?

Vi har ikke fått noen klare svar på det så langt i prosessen, og vi får det neppe i dag heller. Et mindretall i komiteen har via korrespondanse med Olje- og energidepartementet måttet dra noen svar ut av departementet. Det burde være unødvendig.

Jeg har ingen problemer med å se at dette er god Høyrepolitikk, som Fremskrittspartiet kan omfavne med øyene lukket. Jeg slutter likevel ikke å undre meg over at Kristelig Folkeparti, med sin politiske forankring, kan gå inn for et forslag som omhandler endring i hjemfallsretten. Det mens et utvalg er i arbeid, og uten at problemstillingen er utredet. Jeg forbauses gang etter gang over at Kristelig Folkeparti har ryggrad til å bære fram ren Høyrepolitikk.

Slik saken står etter behandlingen i komiteen, er det etablert et flertall for Regjeringens forslag med hensyn til den første biten – heving av konsesjonsplikten fra 1 000 til 4 000 naturhestekrefter. Det øvrige er det enighet om. Jeg beklager at man er enige om denne hevingen – ikke fordi det skal innebære en forenkling for folk, men fordi det griper inn i hjemfallsproblematikken. Jeg ser utover det ingen hensikt i å argumentere mer rundt den problemstillingen i denne omgang. Frontene er bestemt, og flertallet er låst.

La meg bare avslutningsvis få slå fast at Arbeiderpartiet er for å redusere saksbehandlingstiden for vannkraftutbyggingssaker, men mener det må kunne gjøres på en slik måte at det ikke berører hjemfallsreglene. Vi vil komme tilbake til spørsmålet som omhandler industrikonsesjonsloven og hjemfall, når Hjemfallsutvalgets innstilling skal behandles av Stortinget.

Arbeiderpartiet støtter som sagt forslagene rundt 20 000 naturhestekrefter-problematikken. Jeg vil anbefale min gruppe og alle andre å stemme mot komiteens tilråding i I – det som gjelder § 1 første ledd. Resten av forslagene i komiteens tilråding vil jeg anbefale Arbeiderpartiets gruppe å støtte.

Øyvind Vaksdal (FrP) [11:28:21]: Jeg skal ikke bruke lang tid. Jeg er i dag svært tilfreds med at et flertall nå bidrar til en forenkling av regelverket for bygging av mindre kraftverk.

Allerede under behandlingen av energimeldingen våren 2000 sa Stortinget, og jeg tror det var enstemmig, at man i større grad skulle satse på mini-, mikro- og småkraftverk. Men lite er dessverre blitt gjort av konkret handling før i dag. Jeg har en rekke ganger, både i Stortingets spørretime og på andre måter, påpekt det potensial som her ligger, men det har dessverre vært liten vilje til å gjøre noe før nå.

I fjor vår, etter en vinter med kraftmangel og skyhøye strømpriser, fremmet jeg, sammen med representantene Carl I. Hagen og Øyvind Korsberg, et Dokument nr. 8-forslag, Dokument 8:71. Der tok vi opp økt vannkraftproduksjon generelt og mini-, mikro- og småkraftverk spesielt. Under behandlingen av dette sa et enstemmig storting at det var et betydelig kraftpotensial som her kunne utnyttes. Samtidig påpekte et stort flertall, faktisk alle unntatt Sosialistisk Venstreparti, hvor vanskelig det

var å få realisert slike prosjekter, i og med at man ved utbyggingen av småkraftverk må igjennom like omfattende søknadsprosesser som ved store kraftutbygginger. Jeg er derfor glad for at Odelstinget nå følger dette opp med konkret handling gjennom denne lovendringen.

Utbygging av mini-, mikro- og småkraftverk vil være viktig og bidra positivt til vår kraftbalanse, som er blitt betydelig svekket de senere år. Spredt kraftproduksjon vil òg mange steder innvirke svært positivt på effektsituasjonen, som også kan være vanskelig mange steder. Og sist, men ikke minst, er dette etter mitt skjønn god distriktspolitikk, da slike prosjekter vil gi viktige tilleggsinntekter til mange grunneiere i distriktene.

Jeg vil bare helt til slutt spørre statsråden om han har vurdert å øke konsesjonsgrensen ytterligere. Fremskrittspartiet har foreslått dette tidligere, og nå registrerer jeg med glede at man òg på Høyres landsmøte vedtok å øke grensen til 10 MW.

Hallgeir H. Langeland (SV) [11:30:58]: Eg tek opp forslaget frå SV og Senterpartiet og varslar at SV vil stemma imot lova i det heile.

Saksordførar Meling seier at det ikkje ligg nokon dramatik i dette, at saka er blåst opp. Det må ho gjerne synast. Men for SV ligg det ein del prinsipielle ting i denne lova som me ønskjer å fokusera på, og som òg Arbeidarpartiet sin representant var inne på.

Landssamanslutninga av vassdragskommunar – LVK – har uttalt seg kritisk i etterkant, då dei såg kva dette gjekk ut på. LO ønskjer denne saka send over til Heimfallsutvalet. Og som Knut Werner Hansen frå Arbeidarpartiet her sa, burde det ha vore ei kvalitetssikring knytt opp mot heimfallet, men det har det altså ikkje vore i saka. Det har SV gjennom spørsmål skaffa informasjon om.

Regjeringa og Steensnæs prøvde for ei tid sidan å få til ei hurtigbehandling av heile heimfallsinstituttet. På få månader skulle Stortinget behandla dette, med korte fristar, og utan at det var grundige vurderingar – her òg med svært korte fristar – frå høyringsinstansane.

Arbeidarpartiet, Framstegspartiet og SV såg på dette som uansvarleg politikk. Me ønskte eit anna opplegg. Arbeidarpartiet, Framstegspartiet og SV sørgde for at Regjeringa måtte setja ned eit breitt samansett utval for å gå gjennom heimfallsinstituttet. Det var altså noko Regjeringa måtte gjera etter styring frå Stortinget.

I saka i dag gjev regjeringspartia og Framstegspartiet fleire norske fossar unntak frå konsesjonsvilkåra, og desse vil ikkje få heimfall. Spørsmålet blir då: Betyr det at dei kan bli eigde av utalandske selskap? Svaret er ja! Det er klokskapen frå 1917 som Regjeringa no svekkjer.

SV sviktar distrikta, seier statsråden i media. Dersom eigarskapen til fossane var uviktig, høyrest ein slik påstand riktig ut. Eigarskap for denne regjeringa er ikkje så viktig. Denne regjeringa ønskjer privatisering, ho ønskjer ei AS-ifisering. Statkraft, som eig den største småkraftaktøren, ønskjer Kristeleg Folkeparti å AS-ifisera for så å selja seg ut, slik Kristeleg Folkeparti og andre parti gjorde med Statoil. Regjeringa har eit truverdeproblem når

det blir sagt at heimfallsinstituttet ikkje blir svekt. Når Regjeringa legg til rette for ei privatisering av Statkraft, som eig den største utbyggjaren av småkraftverk, Småkraft AS, legg ein til rette for sal av norske fossar. Då svekkjer ein heimfallsinstituttet. Det er jo enkel logikk.

SV sviktar ikkje distrikta. Det er regjeringspartia og Framstegspartia som gjer det. På kort sikt kan det vera at dei styrkjer distrikta, men på lang sikt sikt blir distrikta svekte. Det SV gjer, er det som er ansvarleg og langsiktig. Me vil ikkje leggja til rette for sal av norske fossar. Korfor kan me ikkje la denne saka gå til Heimfallsutvalet? Kva er det som er så viktig? Det håper eg statsråden kjem inn på i innlegget sitt. Korfor må denne saka bli hasta igjennom, når me faktisk har eit heimfallsutval som kunne sett på saka, noko bl.a. LO har ønskt seg?

SV er, som fleire har vore inne på, for auka utbygging av mini- og mikrokraftverk, men ikkje med alle middel. Her i dag blir prisen for høg!

Presidenten: Representanten Hallgeir H. Langeland har tatt opp det forslaget han selv refererte til.

Bror Yngve Rahm (KrF) [11:35:54]: Odelstinget behandlar i dag forslag fra Olje- og energidepartementet om endringer i industrikonsesjonsloven og vassdragsreguleringsloven om å heve grensen for konsesjonsplikt etter industrikonsesjonsloven fra 1 000 til 4 000 naturhestekrefter. Videre foreslås det at det ikke lenger er en plikt for konsesjonsmyndigheten å forelegge alle saker over 20 000 naturhestekrefter for Stortinget før konsesjon gis.

Regjeringens forslag berører mange grunneiere som sitter med betydelige muligheter for etablering av småkraftverk, men som til nå har følt seg hindret av kompliserte og omfattende konsesjonsprosesser. I proposisjonen søkes det derfor å tilrettelegge for en enklere behandlingsprosedyre, samtidig som konsesjonsfritaket heves til 5 MW installert effekt. Dette innebærer at denne type utbygginger bare behandles etter vannressursloven og delegeres NVE som vedtaksmyndighet.

Regjeringens forslag om å øke konsesjonsgrensen til 4 000 naturhestekrefter vil styrke økonomien i flere småkraftanlegg og gi et bedre økonomisk incentiv for utbygging av mindre vannkraftanlegg. Dette er i tråd med Regjeringens strategi for å sikre økt kraftproduksjon gjennom en bedre utnyttelse av vannkraftpotensialet, slik det også framkommer i forsyningsikkerhetsmeldingen.

Samlet sett representerer småkraftpotensialet et viktig bidrag til kraftforsyningen. Imidlertid utgjør det enkelte prosjekt, relativt sett, lite kraft. De fleste prosjektene utgjør heller ikke miljømessige negative konsekvenser av et omfang som krever mer omfattende behandlingsprosedyrer og konsesjonsplikt. Dette hensynet er fortsatt ivare tatt gjennom Regjeringens forslag om en økning av konsesjonsgrensen. Det er videre grunn til å understreke de næringsmessige positive effekter forslaget vil ha for grunneiere og distrikter som lenge har etterspurt de endringer som Regjeringen og stortingsflertallet nå legger til rette for.

Det har underveis blitt hevdet – og det gjentas også i dag – at Regjeringens forslag representerer en trussel mot norsk eierskap til vannkraftressursene, og at utenlandske oppkjøpere står klar til å overta arvesølvet vårt. Dette er feil. En økning av konsesjonsgrensen, slik Regjeringen foreslår, berører fortsatt svært små kraftanlegg som det ikke er noen indikasjoner på at utenlandske aktører har nevneverdig interesse av.

Derimot kan det anføres at den ordningen Regjeringen legger opp til, kan bidra til å styrke det norske eierskapet. Vannfall hvor man trenger konsesjon, kan i dag ikke leies ut av private eiere. En heving av konsesjonsgrensen vil derimot gjøre det mulig for private grunneiere å leie ut vannfall med kraftgrunnlag inntil 4 000 naturhestekrefter. Dette vil legge forholdene bedre til rette for små vannkraftanlegg, uten at ressursen skilles fra eiendommen utover en begrenset tidsperiode. Grunneiere har selv vært opptatt av at de ikke skal miste eiendomsretten til sine vannfall. Noe omfattende salg av fallrettigheter som følge av dette lovforslaget er det derfor svært lite grunnlag for å hevde at det blir.

Det har blitt hevdet at Regjeringens forslag er et resultat av hastearbeid. Også det er feil. Saken har vært underlagt svært grundig behandling, bl.a. gjennom to høringsrunder, hvorav første gangs utsendelse skjedde allerede for ett og et halvt år siden. Det er interessant å merke seg at av til sammen 32 høringsinstanser var det bare én som gikk imot Regjeringens forslag. Dette viser at det er stor tilslutning til de endringer som også stortingsflertallet i dag slutter seg til.

Det er heller ikke grunnlag for å hevde at Regjeringen nå åpner for en snikprivatisering av norsk vannkraft. Det er allerede i dag mange private eiere av småkraftverk. Jeg vil anta at de som har uttalt seg kritisk til endringene, ikke vil frata bønder og grunneiere deres kraftverk eller innføre konsesjonsplikt for alle småkraftverk som i dag ikke har konsesjon etter dagens ordning opptil 1 000 naturhestekrefter. Å hevde, som SV gjentar i dag, at man har et prinsipielt standpunkt til dette, blir etter min oppfatning feil, for da ville man også måtte gå løs på dem som i dag har denne konsesjonsfriheten. Da hadde prinsippet vært gjennomført.

Jeg er glad for at det er bred tilslutning i Stortinget til de endringer som Regjeringen foreslår i proposisjonen, og jeg håper og tror at det vil kunne utløse ytterligere satsing på småkraftproduksjon. Kraftsituasjonen trenger det, og distriktene og grunneierne trenger dette som grunnlag for ny optimisme og næringsutvikling i områder av landet som sårt har behov for en slik vitamininnspøyting.

Marit Arnstad (Sp) [11:40:27]: Senterpartiet er positivt til at en bygger ut mikro-, mini- og småkraftverk, og at en kan gjøre det på en enklere måte, både fordi det er en viktig kilde til kraftproduksjon og kraftforsyning lokalt, og fordi det er en viktig kilde til næringsutvikling i distriktene.

Det kan skje på flere måter. Forenklet saksbehandling har blitt nevnt av komiteen flere ganger, og delegering av

myndighet er viktig. Også det å åpne for større grad av utbygging i sideelver til vernede vassdrag vil være viktig, og så er sjølsagt spørsmålet om hva som bør være den nedre grense for konsesjonsplikt etter industrikonsesjonsloven, viktig.

Men jeg må nok si at når jeg i dag opplever, og også ser av innstillingen, at det er et visst forsøk på å gjøre dette til en sak mellom dem som skal være for og imot at grunneiere og bønder skal få lov til å bygge ut mikro- og minikraftverk, synes jeg det er å skape en fåfengt polarisering. Det er jo ikke det dette handler om. I Senterpartiet har vi ingenting imot at private kan bygge ut mini-, mikro- eller småkraftverk. Der skiller vi oss fra SV. Vi har ingenting imot at de kan utvikle sitt næringsgrunnlag. Når vi likevel går imot § 1 i dagens forslag til lovendring, er det fordi vi mener at måten denne saken har blitt håndtert på fra Regjeringens side, har skapt uklarhet og uro, og at det er helt unødvendig at den nå skal kjøres igjennom i Stortinget i dag på den måten som flertallet ønsker.

Senterpartiet ønsker at spørsmålet om hvorvidt grensen etter industrikonsesjonsloven skal økes, bør utsettes, slik at all rimelig tvil om dette forslaget forhold til hjemfallsretten kan fjernes. Da ville det vært naturlig at dette forslaget hadde blitt sett i sammenheng med spørsmålet om anbefalingene fra Hjemfallsutvalget, og også lagt fram etter Hjemfallsutvalgets anbefalinger. Det hadde vært en klok og fornuftig måte å behandle saken på.

Det virker også etter Senterpartiets mening nokså tilfeldig at en har valgt å sette grensen for nedre konsesjonsplikt akkurat til 4 000 naturhestekrefter. Det virker som det på en måte er et tall som er tatt ut av luften, og etter vår mening er det ikke særlig godt begrunnet fra Regjeringens side at det er akkurat der en er nødt til å legge grensen.

Både når det gjelder spørsmålet om hvor den nedre grensen bør ligge, og når det gjelder spørsmålet om disse bestemmelsenes betydning i forbindelse med hjemfallsretten, kunne en enkelt og greit ha fjernet all uro, all tvil og all uklarhet som har oppstått, ved å knytte det opp mot Hjemfallsutvalgets anbefalinger. Det er nokså vanskelig å forstå at det skal gå så mye prestisje i en sak at en ikke skal kunne tillate seg å legge opp til en fornuftig saksbehandling. Sjøl om en har hatt både en og to høringsrunder, er det jo slik at saken har ligget i Stortinget i rimelig kort tid. Det er også slik at det kunne vært naturlig å se den i forhold til Hjemfallsutvalgets anbefalinger, sjøl om den har vært igjennom høring isolert sett tidligere.

Så har en introdusert det nye ordet «naturhestekrefter». Det er en digresjon, men jeg må få lov til å si til statsråden at det er nok kompliserte uttrykk innenfor kraftbransjen uten at en skal være nødt til å introdusere ett til. Kan vi ikke holde oss til det gode, gamle GWh-uttrykket?

Uansett mener Senterpartiet at denne saken bør være en påminnelse om at det vil være partier i denne salen som ikke vil akseptere forsøk på noen raske svinger eller noen uklarheter i spørsmål som kan berøre dagens hjemfallsrett. Sjøl om forslaget fra Senterpartiet og SV i dag

blir nedstemt, vil saken i alle fall være en påminnelse om det.

Senterpartiet vil for sin del stemme imot § 1 og for de resterende paragrafene i lovendringen.

Statsråd Einar Steensnæs [11:44:40]: Regjeringen vil legge til rette for utbygging av små vannkraftverk. Slik utbygging er god distriktspolitikk og styrker også kraftoppdekningen lokalt og regionalt. En tilrettelegging krever forenklinger i konsesjonsbehandlingen. Slike forenklinger har Stortinget tidligere etterlyst, og nå svarer Regjeringen. Regjeringen har lagt fram forslag til endringer i industrikonsesjonsloven og vassdragsreguleringsloven.

Det er ikke til å komme utenom at en omfattende konsesjonsprosess vanskeliggjør etableringen av små kraftverk – det vil alle som har vært ute i distriktene og snakket med bønder og andre med rettigheter, ha opplevd.

Regjeringens forslag om å heve konsesjonsgrensen etter industrikonsesjonsloven er ingen endring av hjemfallsreglene, slik Senterpartiet og SV hevder. Jeg er den første til å gå på barrikadene for at hjemfallsordningen skal videreføres kombinert med et sterkt offentlig eierskap – det preget også Regjeringens forslag til hjemfallsordning. Men det må samtidig være anledning til å la private eiere av mindre vannfall uten hjemfallsvilkår fortsatt få disponere sine rettigheter uten slike vilkår, slik det er i dag. Dette vil overhodet ikke svekke det offentlige eierskapet til vannkraften. Det vi snakker om her, gjelder bare nye vannkraftverk.

Endringen vi foreslår, innebærer at erverv av vannfall under 4 000 naturhestekrefter og som tidligere ikke har vært konsesjonsbehandlet, nå vil være konsesjonsfrie. Uten konsesjon kan det heller ikke pålegges konsesjonsvilkår om bl.a. avgifter, konsesjonskraft og hjemfall. Dette vil gjøre det lettere for gårdbrukere, bønder og andre grunneiere i distriktene å utnytte mindre fallrettigheter de selv eier.

Hvis vannfallet kan utnyttes til mer enn 1 000 naturhestekrefter, vil eieren etter gjeldende regler som oftest være henvist til å selge fallrettighetene for å realisere verdien dersom han eller hun ikke selv bygger ut for egen regning og risiko. Vannfall som trenger konsesjon, kan ikke leies ut av private. Det er salg som eventuelt vil være den største trusselen mot et nasjonalt eierskap av fossefallene i distriktene, eid av dem som bor der. Et slikt salg er fullt mulig i dag. En heving av konsesjonsgrensen vil gjøre det mulig for grunneiere fremdeles å eie vannfallene og i stedet leie ut vannfall med kraftgrunnlag inn til 4 000 naturhestekrefter. Lovforslaget vil derfor legge forholdene til rette for at grunneiere kan realisere verdien av sine vannfall ved tidsbegrenset bortleie, og slik at eiendomsretten beholdes.

Det er viktig å merke seg at forslaget ikke innebærer noen endring av konsesjonsplikten etter vannressursloven, og hensynet til natur og miljø vil fortsatt bli ivaretatt gjennom konsesjonsbehandling etter denne lov.

Den foreslåtte grensen på 4 000 naturhestekrefter tilsvarer ca. 5 MW installert effekt. En ytterligere økning har jeg ikke ansett som aktuell – for å svare representan-

ten Vaksdal. Et kraftverk på 5 MW installert effekt uten regulering vil ha en årlig energiproduksjon på ca. 20–25 GWh, med en investering begrenset til ca. 40–50 mill. kr. Størrelsen 40 GWh på slike småkraftverk, som har virvlet rundt i debatten, er derfor ikke riktig, heller ikke påstanden om investeringer i hundremillionersklassen. Det blir heller ikke mer riktig ved at en slik påstand gjentas.

Kraftverk som etableres med regulering, vil fortsatt pålegges konsesjon med vilkår om hjemfall etter vassdragsreguleringsloven når regulering øker vannkraften med minst 500 naturhestekrefter. De anlegg hvor det ikke vil pålegges konsesjon med vilkår om hjemfall, begrenser seg derfor til nye elvekraftverk i størrelsesorden opp til 25 GWh, som ikke utnytter reguleringen. Det er altså ingen grunn til å frykte at dette svekker hjemfallsinstituttet. Det er heller ingen grunn til å tro at endringen vil medføre noe salg av betydning, verken innenlands eller utenlands.

Regjeringen foreslår videre at det ikke skal være en plikt for konsesjonsmyndighetene å forelegge alle saker over 20 000 naturhestekrefter for Stortinget. Hensikten med dette forslaget er å unngå at helt kurante saker forelegges Stortinget. Jeg er glad for at Stortinget gir sin tilslutning til dette. Dette forslaget vil sikre en rasjonell arbeidsdeling mellom regjering og storting, hvor alle de kontroversielle sakene vil bli forelagt Stortinget.

Regjeringens forslag om heving av konsesjonsgrensen har i den senere tid vakt overraskende stor oppstandelse, til tross for at forslagene ble kjent for Stortinget allerede gjennom forsyningssikkerhetsmeldingen, som ble lagt fram i desember i fjor, og etter at statsråden har hatt mange innlegg om dette. Som det har blitt referert til, har forslaget vært sendt på en bred høring. Det er altså det motsatte av en «snikinnføring» som foreligger her. Dette er en sak som har vært grundig forberedt, og jeg er også glad for den sterke støtten forslaget har fått fra ordførere i Distrikts-Norge.

S i g v a l d O p p e b ø e n H a n s e n hadde her teke over presidentplassen.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Sylvia Brustad (A) [11:50:05]: Bare la det være helt klart: Arbeiderpartiet er for utbygging også av mikro-, mini- og småkraftverk. Vi er også enig i at det er et potensial for mer kraft her, og vi er veldig for å redusere saksbehandlingstiden i slike saker. Vi er nødt til å få behandlet dette raskere for at vi skal få ut mer kraft også på dette området, men vi er særdeles opptatt av at det må gjøres på en slik måte at det ikke berører hjemfallsreglene i det hele tatt. Det er der Regjeringa har vært noe uklar, og det ønsker ikke vi å være med på. Vi ønsker at det skal være helt klart at vi skal ha offentlig kontroll over våre vannressurser, og at vi på den måten tar vare på arvesølvet vårt enten det er stort eller lite.

Mitt spørsmål er: Kan statsråden bekrefte at det finnes andre muligheter for å redusere saksbehandlingstida også i slike saker uten at en berører hjemfallsinstituttet?

Statsråd Einar Steensnæs [11:51:20]: Jeg er selvfølgelig glad for at Arbeiderpartiet er positivt til forenkling – men når Arbeiderpartiet får anledning til å slutte seg til et fornuftig forslag fra Regjeringen, konstaterer jeg bare at partiet løper fra sin positive innstilling og utsetter noe som nå svært mange med fallrettigheter i Distrikts-Norge ønsker seg, enten det gjelder bønder eller andre.

Dette vil også være med og styrke det norske eierskapet. I dag kan de med fallrettigheter selge til utlendinger, det er ingenting som hindrer det i utgangspunktet. Interessen for dette har vært begrenset. Arbeiderpartiet forsømmer muligheten for å få til noe som kunne bety noe skikkelig for distriktsutbyggingen.

Ja, det er mulig å gjøre andre grep, men dette er det som vil monne. Her slipper en en ganske frustrerende papirmølle som mange med fallrettigheter gjerne vil unngå. En slipper konsesjonskraftforpliktelser, og en slipper konsesjonsavgift. Det er altså både økonomiske og administrative argumenter for at dette er et fornuftig grep.

Øyvind Vaksdal (FrP) [11:52:26]: Det er i dag mange som har planer om utbygging av mindre kraftverk, og flere av disse har ventet i årevis. Noen blir berørt av den lovendringen vi gjør i dag, og de er selvfølgelig svært tilfreds med det som Odelstinget nå kommer til å vedta.

Det er imidlertid mange som i dag har søknader inne, og som har fått signaler om at disse skal behandles etter gammelt regelverk i enda en tid framover. De har derfor på telefon til undertegnede uttrykt bekymring, og slike signaler har jeg også fått fra Foreningen for småkraftverk.

Vil statsråden redegjøre for hvor snart denne loven blir effektiv med hensyn til saksbehandlingen, og vil statsråden forsikre om at de søknader som i dag er innlevert, blir behandlet etter nytt regelverk? Alle må jo være tjent med at man slipper unødvendig byråkrati ved først å behandle etter gammelt regelverk og avslå, for deretter ved ny søknad forhåpentlig å gi et positivt svar.

Statsråd Einar Steensnæs [11:53:40]: Jeg kan bekrefte det representanten Vaksdal sier, at det ute er mye begeistring og engasjement. Dette har skapt en optimisme i bygdene som jeg synes det har vært veldig inspirerende å kunne registrere. Det er skapt store forventninger til dette fordi en del vannfall er i en slik klasse at det passer med en heving opp til 4 000 naturhestekrefter.

Jeg vet også at det er en del som har søknader inne, og de må selvfølgelig behandles slik som alle saker, etter gjeldende lov. I i forslaget til odelstingsvedtak i dag, III, står det at loven trer i kraft straks. Med andre ord: Denne loven trer i kraft pr. dato, men de søknader som ligger inne, må behandles etter den gjeldende lov. Men jeg skal selvfølgelig se på om det går an å finne en forståelse som gjør at en ikke unødvendig bruker både paragrafer og regler til å stoppe kraftanlegg som naturlig burde kunne gjennomføres.

Hallgeir H. Langeland (SV) [11:54:59]: Lat meg slå det fast: SV er for utbygging av mini- og mikrokraftverk.

Det har me vore heile vegen. Men me meiner at det skal skje under ordna former, der me veit kva me gjer, 100 pst. I denne saka veit ikkje fleirtalet etter mi meining kva dei no gjev seg ut på. Dette kan få konsekvensar.

Statsråden seier at Regjeringa er for ein sterk, offentlig eigarskap. Nettopp i desse dagar har ein lagt fram forslag om å AS-ifisera Statkraft. Ein ser frå denne regjeringa si side ei svekking av eigarskapen – ei svekking av eigarskapen ein òg såg i Statoil-saka. Så her talar ein mot seg sjølv.

Heilt til slutt: Kva er hovudgrunnen for at statsråden ikkje kan vera med og senda denne saka til Hjemfallsutvalget, slik bl.a. LO har bedt om?

Statsråd Einar Steensnæs [11:56:16]: Det har vært hevdet at saken her har skapt usikkerhet, uklarhet – en usikkerhet som må avklares.

Etter mitt skjønn er denne saken helt grei og klar. Det dreier seg om å heve konsesjonsgrensen etter industrikonsesjonsloven, slik at de som eier slike vannfall, kan eie dem, og at en slipper å betale konsesjonsavgift, konsesjonskraft og levere inn konsesjonssøknad. Dette har vært en sak som har vært nøye vurdert i halvannet år, hvor alle høringsinstansene har vært positive, bortsett fra fylkesmannen i Vest-Agder, og jeg har i flere foredrag med stortingsrepresentanter til stede forklart dette. SV kan ikke være for mini- og mikrokraftverk samtidig som de hever retorikken til å kalle dette for «snikinnføring». Jeg tror det er det som har trigget en del av de politiske reaksjonene også her i Stortinget. Dette dreier seg om å la det norske folk få lov til å eie vannkraften i distriktene der hvor de bor. Derfor er dette først og fremst god distriktpolitikk.

Knut Werner Hansen (A) [11:57:33]: Statsråden påpeker i sitt innlegg at en feil påstand ikke blir riktigere om den gjentas flere ganger. Det kan vi vel være enige om.

Statsråden gjentar budskapet om at forslaget om en heving fra 1 000 til 4 000 naturhestekrefter ikke innebærer endring i hjemfallsreglene. Vi mener den påstanden er feil, altså en påstand som ikke blir riktigere om den gjentas, selv av en statsråd.

Statsråden bekrefter i sitt svar til representanten Brustad at det er mulig med andre tiltak for å forenkle saksbehandlingen. Spørsmålet er hvorfor ikke det er drøftet i odelstingsproposisjonen.

Til slutt: Statsråden gjentar postulatet om at Arbeiderpartiet gjennom sin holdning i denne saken, og da går det på hevingen fra 1 000 til 4 000, er imot god distriktpolitikk. Det er også en feil påstand, og altså en påstand som ikke blir riktigere selv om den gjentas av en statsråd.

Statsråd Einar Steensnæs [11:58:44]: Til spørsmålet om hvorfor ikke Regjeringen har drøftet disse andre tiltakene som skulle forenkle prosedyren og gjøre det enklere for personer/interesser med eierskap til fallrettigheter å kunne realisere disse fallrettighetene uten å heve konsesjonsgrensen. Jo, dette er drøftet i den såkalte for-

syningssikkerhetsmeldingen. Dette er en odelstingsproposisjon. I Odelstinget drøfter en lover, og det er grunnen til at Regjeringen kom til Odelstinget for å be om endring i lovene. Hjemfallsinstituttet som sådant har vi slåss for skal beholdes. Det har vært noe politisk uenighet om det. Jeg er glad for at denne regjeringen har valgt å fastholde hjemfallsinstituttet. Hvordan dette hjemfallsinstituttet så skal gjennomføres, er det veldig mange meninger om, og jeg vet at Hjemfallsutvalget sliter med å komme ut med en klar anbefaling. Men jeg håper på at dette storting og det neste vil fastholde hjemfallsinstituttet som en viktig ordning for å beholde det nasjonale eierskapet til de norske kraftressursene.

Marit Arnstad (Sp) [12:00:23]: Det siste er jeg helt enig med statsråden i. Jeg synes det er positivt at statsråden så klart forplikter seg fra Stortingets talerstol på at hjemfallet skal beholdes som en sikkerhet knyttet til norske vannkraftressurser. Det må jo sjølsagt i det også ligge en veldig sterk forpliktelse i forhold til hva Regjeringen skal komme med når Hjemfallsutvalgets anbefalinger foreligger.

Statsråden er betydelig irritert. Samtidig sier han at dette er en helt ukomplisert sak. Hvis den er så ukomplisert, hva hadde det da kostet å ha ventet og så fremmet saken sammen med Hjemfallsutvalgets anbefalinger, eller ventet og fjernet den tvil og uro som saken tross alt har skapt? For det må en si at saken har gjort. Det er det ene spørsmålet.

Det andre spørsmålet er: Hvorfor er det valgt akkurat 4 000 naturhestekrefter? Hvorfor legger statsråden skjæringspunktet akkurat der? Hvorfor må han gå såpass langt opp i forhold til dagens nivå?

Statsråd Einar Steensnæs [12:01:33]: Hvis statsråden lyder noe frustrert, kan det vel være noe i det. Årsaken er vel at begrunnelsen bak denne utsettelsen er en henvisning til Hjemfallsutvalget – eller at man, som SV, vil stemme imot. Det er denne retorikken og begrunnelsen for det som jeg mener er helt urimelig, at dette på en måte skulle true det norske eierskapet, mens det etter min mening, helt oppriktig, er det motsatte som vil være tilfellet. Det er nettopp fordi det er ukomplisert at jeg synes det er unødvendig å vente, for nå er det så mange som ser mulighetene. Hvorfor skal vi nå legge dette til en usikker framtid og hindre at det engasjementet som er skapt i distriktene, skal kunne utløses?

Når det gjelder heving til 4 000 naturhestekrefter, henger det sammen med en rekke tiltak som denne regjeringen har kommet med. Nivået på 4 000 naturhestekrefter tilsvarer omtrent 5 MW. En tidligere energiminister får unnskyldte, men det er altså i forhold til lovverket. Det korresponderer med at vi har latt slike kraftverk få slippe både grunnrenteskatt og naturressursskatt, og nå tar vi det tredje grepet ved å heve konsesjonsgrensen etter industrikonsesjonsloven. Så her går det en rød tråd – eller en grønn tråd – gjennom flere lovvedtak i Odelstinget.

Presidenten: Replikordskiftet er dermed slutt.

Dei talarane som heretter får ordet, har ei taletid på inntil 3 minutt.

Hallgeir H. Langeland (SV) [12:03:15]: Det er grunn til å forsøkjå å få ei presisering frå statsråden når det gjeld dette med det norske folks eigedom. Eg er kjend med frå tidlegare at Kristeleg Folkeparti har vore med og privatisert og selt ut det norske folks eigedom når det gjeld Statoil, og no legg ein frå Regjeringas side opp til å AS-ifisera Statkraft. Ein ønskjer altså å gå vegen for privatisering, der det norske folk totalt sett skal eiga mindre av norske fossar. Presisjonsnivået er litt lågt, etter mi meining, dersom ein legg i privatisering at det framleis skal eigast av det norske folk sjølv om ein skal ta inn utanlandsk kapital, slik som ein bl.a. har gjort i Statoil.

Problemstillinga er følgjande: Småkraft AS, som Statkraft eig, er det selskapet som no skal byggja ut mest av dei fossane som i dag får sine konsesjonar. Det som er statsrådens opplegg, er å sørgja for at Statkraft blir privatisert. Det skal AS-ifiserast, og då legg ein jo til rette for at nettopp dei småkraftverka som Statkraft skal byggja ut, vil hamna på utanlandske hender, slik som Kristeleg Folkeparti i si tid bidrog til at Statoil også gjorde.

Eg hugsar godt våren 2001, då Kristeleg Folkeparti saman med Senterpartiet, Arbeidarpartiet og SV slo fast at Statkrafts eigarstruktur og heimfalls- og konsesjonslovgevinga skulle liggja fast. Det sa Kristeleg Folkeparti i 2001. Meiner Kristeleg Folkeparti det same, eller er det ei glideflukt ein har sett frå Kristeleg Folkepartis side når det gjeld spørsmålet om privatisering, også privatisering av norsk fossekraft?

Statsråd Einar Steensnæs [12:05:25]: Jeg tror ikke det er hensiktsmessig eller riktig at en i Odelstinget starter en debatt verken om Statkraft eller Statoil. Men jeg forstår at SV har et mer ideologisk utgangspunkt for sitt standpunkt når de går imot Regjeringens forslag i dag.

La meg bare kort si at det fra Regjeringens side ikke er foreslått en millimeter av delprivatisering av Statkraft med det forslaget som ligger her. Det er snakk om en hensiktsmessig omorganisering for å gi Statkraft de muskler de trenger for å gå ut i et nordisk og europeisk marked for å gjøre en god jobb.

SV vil utstyre Statkraft med betydelig kapital. Statkraft har som ambisjon å gå ut og kjøpe opp både i det nordiske og europeiske markedet. Og så skal på en måte det som det åpnes for her, være et problem for SV, når en ber om at norske fallrettigheter forblir på norske hender gjennom en hensiktsmessig ordning!

Jeg får ikke dette til å henge sammen. Det henger ikke sammen med mindre enhver delprivatisering blir sett på som en torn i øyet for dem som ideologisk mener at hver eneste vannråpe i dette landet skal eies av staten, kommuner eller fylkeskommuner. Ja, jeg er for et sterkt offentlig eierskap. Jeg tror det er bra at både stat, kommune og fylkeskommune holder på sine fallrettigheter, men jeg har ikke til hensikt å bidra til en politikk som utarmer distriktene ved at staten legger sin hånd på disse fallrettighetene etter et visst antall år, om det blir 60 eller 70 år.

Hvis det skulle bli hjemfall for disse små kraftverkene, vil bønder og andre med distriktsinteresser fratas dette. Jeg har gitt opp SV, men jeg må si at jeg er oppriktig skuffet både over Arbeiderpartiet og Senterpartiet, som her kan utsette og skape usikkerhet om noe som kunne bety noe virkelig positivt for distriktene, i en tid da inntektene til bønderne og andre som bor i distriktene, blir utarmet. De trenger noe positivt for å se at her ønsker Regjeringen og Stortinget sammen å foreslå noe som virkelig kunne bety noe for inntektsstrømmene, og på den måten styrke bosettingen.

Marit Arnstad (Sp) [12:08:01]: Det er mulig at statsråden trodde vi nærmet oss slutten av debatten, men nå har han sjøl bidratt til å forlenge den.

Å si at det er Arbeiderpartiet, SV og Senterpartiet som skaper uklarhet og uro, er å snu tingene fullstendig på hodet. Det er mulig at denne saken er helt ukomplisert. Det er mulig at Kristelig Folkeparti og statsråden er store forsvarene av hjemfallsretten, men det er kommunisert veldig dårlig over til Stortinget i så fall. Den som har skapt uro og uklarhet her, er jo Regjeringen med sin måte å legge fram denne saken på, med de begrunnelsene som er gitt, med de uklare svar som er gitt om hjemfallsretten før vi kom til statsrådets forsikringer her i dag, og også med det hastverket en har hatt i behandlingen av saken. Så den siste påstanden fra statsråden må jeg si var høyst urimelig.

Sylvia Brustad (A) [12:09:01]: Jeg slutter meg fullt og helt til det representanten Arnstad nå nettopp sa. Jeg syns det var helt urimelige beskyldninger overfor bl.a. Arbeiderpartiet.

Det å beskyldte oss for å være for utarming av distriktene fordi vi ikke nå på alle punkter støtter det forslaget som Regjeringa har lagt fram, er høyst feilaktig. Jeg vil også si at jeg kanskje ville ha tråkket litt varsomt hvis jeg hadde representert en regjering som står for en så dårlig distriktpolitikk som denne regjeringa faktisk gjør. Men det er en annen debatt.

Vi har hele tida kjempet for å få mer kraft inn. Vi har også vært for, og vil fortsatt være for, at saksbehandlingstida skal gå ned, også på dette området. Men statsråden har selv bekreftet at det finnes andre muligheter å gjøre det på, uten at en berører hjemfallsinstituttet.

Vi får komme tilbake til resten av dette når saka om hjemfall kommer til behandling, men da håper jeg at statsråden sparer oss for slike urimelige beskyldninger som vi nå nettopp har hørt.

Presidenten: Representanten Hallgeir H. Langeland har hatt ordet to ganger og får ordet til ein kort merknad, avgrensa til 1 minutt.

Hallgeir H. Langeland (SV) [12:10:12]: Eg forstår at statsråden har gjeve opp SV, som er dei orda han bruker. Det må han gjerne gjera, men eg synest det er ein merkeleg måte å frigjera seg frå å argumentera for sitt syn på. Han burde bruka tida si til å forklara kva denne

regjeringa faktisk gjer, men det bruker han altså ikkje tid på.

Når det gjeld det at SV skulle utarma distrikta, som statsråden her påstår, det er – ja, eg får vel ikkje lov til å seia slike ord, men det er ikkje tvil om at SV sin distriktpolitikk er den ein burde ha. Reiser ein ut i distrikta, vil ein høyra skrika om kor dårleg Regjeringa sin distriktpolitikk er. At ein i ein sak uvørde går fram og liberaliserer heimfallslovgevinga, er ikkje eit teikn på at Regjeringa har ein offensiv distriktpolitikk, tvert imot.

Eg registrerer at Kristeleg Folkeparti sin politikk når det gjeld Statkraft, er å gå for privatisering. Det får konsekvensar for distrikta.

Bror Yngve Rahm (KrF) [12:11:35]: Denne debatten har for så vidt utviklet seg i en retning som kanskje var forventet, med utgangspunkt i engasjementet, særlig fra SV, i forkant.

Det begynner etter hvert å bli ganske typisk at når vi har én sak i Stortinget, velger SV stort sett å behandle andre saker som ikke er til behandling i salen. I dette tilfellet er det spørsmålet om Statkraft. Dermed får man faktisk oppmerksomhet bort fra det bomskuddet som SV etter min oppfatning har foretatt i denne sammenheng, når de i media har gått ut og sagt at det er snakk om et stort utsalg av norske fossefall til utlandet. Dette er fullstendig skivebom.

Jeg synes det er grunn til å understreke det som statsråden gir uttrykk for, nemlig at den usikkerheten som skapes gjennom dette spørsmålet om hva som skjer i framtiden med de gode prosjektene som ligger på vent, og som man gjennom en årrekke har søkt å få en avklaring i forhold til. Den avklaringen foretar Regjeringen veldig tydelig i odelstingsproposisjonen. De partiene som nå på en måte velger å skyve dette ut i det usikre, skaper faktisk usikkerhet om hva som skal skje med dette potensialet i framtiden.

Det har etter min oppfatning en konsekvens, som SV etterlyste. «Dette kan få konsekvensar», sa representanten fra SV. Klart det skal få konsekvenser! Det skal få den konsekvensen at vi skaper avklaringer i forhold til de mange som sitter på gjerdet og venter på en avklaring, og det skaper ikke minst en positiv effekt i forhold til kraftbalansen. Det kan vi gjøre nå, i motsetning til mindretallet, som vil skyve denne effekten ut i tid, med den usikkerhet og uklarhet som nettopp det skaper.

Derfor er det etter min oppfatning grunnlag for det statsråden gir uttrykk for, at det skaper betydelig usikkerhet i de distrikter hvor dette er mest aktuelt, og hvor man best kan nyttiggjøre seg de initiativ som kommer fra Regjeringens hånd.

Statsråd Einar Steensnæs [12:13:37]: Jeg tror det dreier seg om å bestemme seg for hva en vil. En kan ikke si to ting samtidig. For å få dette til å fungere godt og for å kunne møte de forventninger som er ute, tror jeg faktisk en må bestemme seg. En må bestemme seg for om en vil lytte til Regjeringens argumenter og det som jeg har framført i forhold til hva jeg tror vil skje, eller om en hel-

ler vil lytte til dem som er imot, dem som mener at det er grunn til større skepsis. Det er der jeg oppfatter både Senterpartiet og Arbeiderpartiet som noe mer avventende. Der ligger nyansene. Men SV, som for så vidt har trigget denne debatten og gjort at det ble en stor sak ut av noe som ikke burde være det, har en helt annen innfallsvinkel.

Noe av det som jeg reagerte på, var tre påstander fra SV. Den første var at det var en snikprivatisering, som sådde tvil om de som faktisk eier slike rettigheter i dag, i det hele tatt bør eie disse. At en hever dette fra 1 000 naturhestekrefter opp til 4 000 naturhestekrefter, endrer ikke vesentlig på dette. Jeg har ingen indikasjoner på det.

Det andre jeg reagerte på, var indikasjonen om at vi sviktet hjemfallsretten, til tross for at SV og hele Stortinget vet at dette har jeg kjempet for. Jeg synes faktisk det var ganske grovt at det ble brakt inn en tvil, faktisk også av representanten Arnstad, som sa at det er mulig at Kristelig Folkeparti ønsker å forsvare hjemfallsretten. Ja, det er ikke bare mulig, det er viktig for Kristelig Folkeparti å forsvare hjemfallsretten.

Det tredje som jeg reagerte på, var indikasjonen om at dette skulle bety utenlandsk oppkjøp, uten at det var dokumentert. Men det var rett før 17. mai, og jeg kan godt forstå at det ble slått an nasjonale strenger som på en måte i den settingen indikerte at her gjorde Regjeringen noe ubetenksomt. Høringsrunden avslørte helt klart at dette fra Regjeringens side var vel begrunnet. Det var derfor ikke grunnlag for at dette skulle blåses opp til en stor sak. Og jeg skal nå rett før pinse – vi bør vel legge an en litt mer forsonlig tone da – få si at slik sett fortjener ikke denne saken så stor debatt på tampen av en lang vårsesong, men jeg er likevel veldig glad for at denne saken ble endelig avsluttet nå. Jeg er overbevist om at de som ønsker dette vurdert av Hjemfallsutvalget – og jeg kjenner sammensetningen – kan være sikker på at når den vurderingen kommer og dette blir drøftet i forbindelse med hjemfallet, vil konklusjonen være den samme som den Regjeringen og flertallet i Odelstinget trekker i dag.

Presidenten: Fleire har ikkje bede om ordet til sak nr. 1.

(Votering, sjå nedanfor)

Berit Brørby gjeninntok her presidentplassen.

Etter at det var ringt til votering i 5 minutter, uttalte

presidenten: Odelstinget skal votere i sak nr. 1.

Votering i sak nr. 1

Presidenten: Under debatten har Hallgeir H. Langeland på vegne av Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet satt fram følgende forslag:

«Ot.prp. nr. 54 (2003-2004) om lov om endringer i lov 14. desember 1917 nr. 16 om erverv av vannfall, bergverk og annen fast eiendom mv. og lov

14. desember 1917 nr. 17 om vasdragsreguleringer, sendes tilbake til Regjeringen.»

Presidenten vil foreslå at det votes først over dette forslaget fra Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet.

Votering:

Forslaget fra Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet ble med 54 mot 14 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 12.23.22)

Komiteen hadde innstillet til Odelstinget å gjøre slikt vedtak til

l o v

om endringer i lov 14. desember 1917 nr. 16 om erverv av vannfall, bergverk og annen fast eiendom m.v. og lov 14. desember 1917 nr. 17 om vasdragsreguleringer

I

I lov 14. desember 1917 nr. 16 om erverv av vannfall, bergverk og annen fast eiendom m.v. gjøres følgende endringer:

§ 1 første ledd skal lyde:

Uten tillatelse av Kongen (konsesjon) kan ingen andre enn staten med full rettsvirkning erverve eiendomsrett eller bruksrett til vannfall (fall eller stryk) som ved regulering antas å kunne utbringes til mer enn 4.000 naturhestekrefter, enten alene, eller i forbindelse med andre vannfall som erververen eier eller bruker når fallene hensiktsmessig kan utbygges under ett. Konsesjonsplikten gjelder også avtaler om erverv av langsiktig disposisjonsrett til vannkraftressurser.

Presidenten: Her har Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet varslet at de går imot.

Votering:

Komiteens innstilling bifaltes med 40 mot 29 stemmer. (Voteringsutskrift kl. 12.24.04)

Videre var innstillet:

§ 2 tredje ledd skal lyde:

Hvis ervervet gjelder vannfall som ved regulering antas å kunne utbringes til mer enn 20.000 naturhestekrefter, eller hvis betydelige interesser står mot hverandre, skal saken forelegges for Stortinget før konsesjon blir gitt, med mindre departementet finner det unødvendig.

§ 4 andre ledd skal lyde:

Hvis ervervet gjelder vannfall som ved regulering antas å kunne utbringes til mer enn 20.000 naturhestekrefter, eller hvis betydelige interesser står mot hverandre, skal saken forelegges for Stortinget før konsesjon blir gitt, med mindre departementet finner det unødvendig.

§ 5 tredje ledd skal lyde:

Hvis bruksretten gjelder vannfall som ved regulering antas å kunne utbringes til mer enn 20.000 naturheste- krefter, eller hvis betydelige interesser står mot hveran- dre, *skal saken forelegges for Stortinget før konsesjon blir gitt, med mindre departementet finner det unødven- dig.*

II

I lov 14. desember 1917 nr. 17 om vasdragsregulerin- ger gjøres følgende endring:

§ 2 andre ledd skal lyde:

Vil en vassdragsregulering øke vannkraften i vassdra- get med minst 20.000 naturhestekrefter, eller står betyde- lige interesser mot hverandre, *skal saken forelegges for Stortinget før konsesjon blir gitt, med mindre departe- mentet finner det unødvendig.*

III

Loven trer i kraft straks.

Presidenten: Her har Sosialistisk Venstreparti varslet at de går imot.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes med 59 mot 10 stemmer. (Voteringsutskrift kl. 12.24.34)

Presidenten: Det voteres over lovens overskrift og lo- ven i sin helhet.

Sosialistisk Venstreparti har varslet at de også ønsker å gå imot lovens overskrift og loven i sin helhet.

V o t e r i n g :

Lovens overskrift og loven i sin helhet bifaltes med 57 mot 10 stemmer.

(Voteringsutskrift kl. 12.25.06)

Presidenten: Lovvedtaket vil bli sendt Lagtinget.

S a k n r . 2

Referat

Presidenten: Det foreligger ikke noe referat.

Møtet hevet kl. 12.26.
